

Elnökségének első évfordulóján kemény kritikával köszönti Hoovert az amerikai közvélemény

Prohibíció, munkanélküliség és egyéb bajok az Egyesült Államokban

Washington, május 16. Herbert Hoover, Amerika óriási többséggel megválasztott elnöke márciusban töltötte be negyvenes mandátuma első negyedét. Egy éve ül az elnöki székben. És az első jubileum alkalmából az amerikai lapok hosszasan kritizálták az államfő működésének első évét.

Hoover republikánus programmal választották meg és így egészen természetesnek látszana, hogy a republikánus lapok kritikája főleg díszrebben nyílvánul meg. Kivéve a párturalom teljes sulya alatt nyugó kisebb és főleg vidéki lapokat, a „G. O. P.” (Grand Old Party — Nagyszerű Öreg Párt, az amerikai republikánus párt becé és gunyveve) függetlenebb sajtóorgánumai, különösen az „insurgens” szenátorokkal rokonszenvező lapok kemény és keserű bírálatot mondtak Hoover első évéről. Így a New York Telegram állapította meg, hogy „Hoover ugyan erőlyesen nekigyürkőzött Amerika legfontosabb problémáinak, de közülük még egyet sem tudott megoldani.”

Ha a republikánusok panaszkodnak, a demokraták örülnek. Szinte kéjelegve mutatnak rá a pártatlan tőzskékrakra és a prohibíció egyre jobban elmérgesedő bajaira. Hoover ugyanis a prohibíció és a prosperitás kettős hulláma söpörte az elnöki székbe, helyesebben az, hogy ellenfele, Smith, „nedves” volt, a pénzügyi körök, valamint a nagyipar pedig félték, hogy elnöksége a szent prosperitás végét jelentené. Persze Smith katolikus volta esett legsúlyosabban a latba.

Es mi történt? Alig nyolc hónappal azután, hogy Hoover kormányozni kezdett, az amerikai tőzsdék történelmében eddig példátlan krach következett be és hiába volt minden igyekezet, megszakadt a prosperitás féltve őrzött fonala és a milliárdos közmunkák ellenére is egyre nagyobb arányokat ölt a munkanélküliség.

Száraz vagy nedves?

A másik égető és tíz év óta napirenden tartott kérdés, a prohibíció, egyre mélyebben felkőbácsolja a szenvedélyeket és egyáltalában nem mulatságos az a kijelentés, amely nemrégben a szenátus vizsgáló bizottsága előtt hangzott el és amely polgárháborúval fenyegetett, ha a prohibíciós törvényt nem módosítják, vagy annak szigorú keresztülvitelét kéri szakolják.

A prohibícióval Hoovernek egyáltalában nincs szerencséje. Hoover meggyőződéses száraz. Több alkalommal és meglepő határozottsággal a törvény végrehajtásának szigorítását követelte, ami részben hozzájárult a jelenlegi kontroverziákhoz, részben saját pártján belül is elkedvetlenedést és forrongást keltett.

A prohibíció azonban élő és nagyon is vitális kérdés. Mindkét pártban vannak szárazak és vannak nedvesek. És így önmagát kínálja a sokkal természetesebb száraz-nedves csoportosítás. Ebben az irányban nemcsak jóslások, de kísérletek is történtek és nem lehetetlen, hogy a dinamittal töltött prohibíciós kérdés végeredményben szétrobbantja Amerika két nagy pártját, hogy újabb és természetesebb csoportosítás formájában állítsa szembe őket.

A prohibíció eredményeit és eredménytelenségeit most a szenátus bizottsága tartja vizsgálat alatt, ami Hoover határozott kívánsága ellenére történik. A Literary Digest, ismert amerikai folyóirat most szavaztatja meg a közönséget a prohibíció fenntartásáról, eltörléséről vagy módosításáról és a Literary Digest szavazásai arról híresnek, hogy az elnökválasztások eredményét, sőt a beérkező szavazatok arányát is mindig meglehetősen pontosan előre megmondta.

A jövő nem rózsás

Különben a republikánus lapok is bevallják, hogy Hoover nem tudja a szenttűsban saját pártját ellenőrzés alatt tartani. Hooverre sok szenátor neheztel, mert az állami hivatalok betöltésénél, kinevezéseknél nem mindig honorálta az „illetékes” szenátorok kívánságait.

Az insurgensek, akiknek magva a progresszív republikánus szenátorok csoportja, már sok gondot okoztak az elnöknek és bár a cukortarifa kérdésében Hoover álláspontja csak nemrég aratott győzelmet, a jövő egyáltalában nem rózsás. A győzelmet annak köszönhetjük, hogy kilenc demokrata szenátor az elnök oldalára állott. Az a vihar, amely Hughes volt külügyminiszternek és elnökjelöltnek a legfelsőbb bíróság elnökévé való kinevezését követte, jellemzően példázta, hogy a republikánus párt milyen élesek az ellentétek. Es ezek az ellentétek bukással fenyegetik Hoover egyik legkedvesebb ideáját, a tarifák revízióját.

A megmentett nagyipar és kereskedelem

A farmsegyél kérdésében erősen Hoover javára billen a mérleg, bár az elnök kreációja, a Szövetségi Farm Bizottság még nem állotta ki a tűzpróbát. Előzetes gabonavásárlásokkal pillanatnyilag megakadályozta az áreséseket és megnyerte a farmereket, de csak a jövő fogja eldönteni, hogy a tervezett stabilizálást és jobb árakat valóban el tudja érni.

Hoover legnagyobb sikereit a kormányzás olyan pontjain aratta, amelyek a kereskedelmet és nagyipart érintik. A tőzsdéi pánikot közvetlenül követő napokban Hoover erőlyes intézkedései

sokkal nagyobb szerencsétlenségnek vették elejét. Tanácskozásai a pénzügyi világ, az ipar és kereskedelem vezetőivel egész Amerikában nagyarányú ipari és kereskedelmi aktivitást vont maga után, ami a várt gazdasági depressziót minimumra csökkentette. Természetesen egy bizonyos arányú munkanélküliséget nem lehetett elkerülni, de ez távolról sem olyan nagy, mint az 1917-es pánik után, bár a kommunisták a legteljesebb mértékben kihasználni igyekeznek. Ez azonban inkább a newyorki rendőrfőnöknek, mint az amerikai kormányoknak okoz komoly gondokat.

Mérleg

Ha tehát a mérleget felállítjuk, az nem nagyon kedvez Hoovernek. A legfontosabb problémák, amelyek hivatalba lépésekor várták, még mindig problémák maradtak. Programjának legnagyobb részéhez — a belföldi hajózás fejlesztése, új utak és utrendszerek építése, az egyes minisztériumok költségvetésének bővítése stb. — még hozzá sem foghatott. És végül az ígért folytatódó prosperitás — legalább is egyelőre — megbukott.

Mindez azonban még nem sokat bizonyít. Az első év, a kezdet éve a legtöbb elnöknel nehézségeket és csalódásokat hozott. Wilson elnökségének első éve súlyos gazdasági depresszióba sülyedt. Hardingnál ugyanez az eset állott fenn — csak súlyosabban. Coolidge első évét az előbbi kormány olajpanamai és az igazságügyi minisztérium botrányai állították kedvezőtlen szímba. A kezdet Hoovernél sem rózsás, de ez nem zárja ki, hogy a négy év alatt ne érhesse el mindazokat az eredményeket, amelyeket a „bányamérnök és ipari szakértő elnök” a választások előtt ígért. (K.)

Párisban elfogtak egy fonthamisítót

Ötvenfontos bankjegyeket hamisítottak

Páris, május 16. A Népszövetség égisze alatt a bankjegyhamisítások leküzdésére alakult nemzetközi intézet már hónapokkal ezelőtt tudomást szerzett arról, hogy Európában, Amerikában, és Ázsiában egy idő óta hamis 50 font sterlinges bankjegyek vannak forgalomban.

Legutóbb Párisban, Brüsszelben, Osztrigában és Brüggeben találtak ilyen hamisított font bankjegyeket. A pénzhamisító banda legújabbban főleg Franciaországban dolgozik. A párisi rendő-

ség az értesítés alapján néhány nappal ezelőtt nyomozást indított, amelynek eredményeképpen hétfőn letartóztattak két román, egy lengyel és egy orosz alattvalót, akiknél hamisított 50 fontos bankjegyeket találtak. Radziminski Henrik lengyel ügynököt abban a pillanatban tartóztatták le, amikor fel akart váltani egy párisi bankban két darab hamis 50 fontos bankjegyet.

A banda másik tagja, Broer, Oroszországból jött a francia fővárosba.

Sok ismert személyiség van súlyosan kompromittálva a prágai katonaszabotázi botrányban

Dvorzsák egy amatőr boxbajnokot is alkalmatlannak nyilvánított testi gyöngeség címén

Prága, május 16. A rendőrség változatlan eréllyel folytatja a nyomozást a prágai katonaszabotázi botrány ügyében. Az eljárás a polgári személyek ellen, akiket rendőrségi felügyelet alá helyeztek, hivatalos hatalommal való visszaélésre irányuló felbujtás címén indult meg.

Dr. Dvorzsák lakásán a házkutatások alkalmával kompromittáló levélre akadtak, amelyet egy előkelő politikus írt, akinek fiát Dvorzsák szabadította ki a katonai kötelezettség alól.

Az eddigi vizsgálat eredményeit szigorúan titokban tartják, annyi azon-

ban kiszivárgott, hogy sok ismert személyiség súlyosan kompromittálva van. Az Express című lap azt írja, hogy a szintén letartóztatott Petak őrnagynál tartott házkutatás során, aki tudvalevően szintén a kerületi hadkiegészítő parancsnokságnál teljesített szolgálatot, megdöbbentő bizonyítékokat foglaltak le. — Mint érdekességet említik a lapok, hogy Dvorzsák egy olyan katonakötelet is alkalmatlannak nyilvánított testi gyöngeség címén, aki néhány nappal később mint amatőr boxbajnok állt ki küzdelemre és kitűnően szerepelt a magyar ökölvívőcsapat ellen.

Törvényszéki tárgyalás az Orient-expresszen

Gróf Károlyi Viktor 80.000 pengő kártérítést követel az Orient-expressz poggyászkocsijában elégett bőröndjeiért

Budapest, május 16. Három évvel ezelőtt, március 5-én, a Cannesből induló Orient-expressz hálókocsija Maggiore és Colate állomások között kigyuladt. A hálókocsiból a tűz átharapódott a poggyászkocsikra és az Orient-Expressz utasainak vagyontérvő poggyásza elpusztult.

A luxusvonaton utazott gróf Károlyi Viktor is esaládjával. A tűz kitérősekor a vonat személyzete éppen az étkezőkocsiban tartózkodott, későn vették észre, hogy a lángok már átcsaptak a poggyászkocsira és így az értékes bőröndök mind a tűz martalékává lettek. Elpusztultak gróf Károlyi Viktor bőröndjei

Máramaroszigeten

a város legszebb helyén egy három utcára nyíló nagy jövevő emeletes bérház — 18 üzemeltetésre és nagyon szép lakásokkal — esetleg egy beköltözhető lakással (családi okok miatt olesón eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál dr. Székely Menyhért ügyvéd Sigheten.

is, elpusztultak a grófnő ékszerai és több ezer pengő értékű hermelinbundája.

Azok az utasok, akiknek a bőröndjei elpusztultak, kártérítési pereket indítottak a Nemzetközi Hálókocsitársaság ellen, néhányan pedig a vasúttársaságot perelték be. Gróf Károlyi szintén a Hálókocsi Társaság ellen indított pert és 80.000 pengő kártérítést követelt az elégett bőröndökért. Minthogy a Nemzetközi Hálókocsitársaságnak Magyarországon is van vagyona, gróf Károlyi a budapesti törvényszéken dr. Gedeon Alajos törvényszéki bíró elé került keresetével.

A törvényszék több tárgyaláson foglalkozott már az expressz égségének ügyével. Gróf Károlyi Viktor ügyvédje azzal érvelt, hogy a felelősség elsősorban a vasúttársaságot terheli. Azt nem tagadta az ügyvéd, hogy a tűz kitérősekor a személyzet az étkezőkocsiban volt és így a poggyász őrizetlenül maradt, de tagadta, hogy ez okozta volna a poggyások pusztulását. Szerinte a tűz olyan gyorsan terjedt, hogy semmiképpen sem lehetett megmenteni a bőröndöket.

Weber Géza felügyelő szakértői jelentésében arról számolt be, hogy a poggyászkocsi folyosója szűk volt és ezért a mentési munkálatoknál csak 3-4 ember segídezhetett, és is hozzájárult a tűz nagyarányú pusztításához.

A törvényszéki bíró szükségesnek találta, hogy helyszíni szemlét tartson. Az Orient-expressz azonban csak éjszaka fut keresztül Budapestben és így a bírónak nem volt más tennivalója, mint hogy éjszaka tartson szemlét az Orient-expresszen. Kedre virradó éjszaka fogantatosította ezt a vizsgálatot a bíró.

Éjjel tizenkettőkor Blaschnek Hugó tűzoltóparancsnokkal együtt kiment a pályaudvarra, megvárta az expressz érkezését és azután a tűzoltóparancsnokkal együtt megvizsgálta a poggyászkocsi. A luxusvonat 45 percig veszteg Budapestben és ezalatt az idő alatt történt meg a törvényszék helyszíni szemléje.

A bíró végigjárta a kocsikat, végigment a hálókocsi összekötő folyosóján, mértéket vett a folyosó szélességéről, hosszáról, megnézte, hogy hány ember fér el a poggyászkocsi raktárfülkéjébe, az előtérben és hogy tűz esetén lehetett-e akadályozva ez a gyors mentésnek.

Az éjszakai törvényszéki tárgyaláson az ügyvédek is részt vettek. A szemle befejezése után a bíró felkérte Blaschnek Hugó tűzoltóparancsnokot, hogy készítsen szakvéleményt arról, mennyi idő kellett ahhoz, hogy a hálókocsiról a tűz átterjedjen a poggyászkocsira. A jelentés beérkezése után a bíró újabb tárgyalást fog kintzni.

A vérbaj

legmodernebb és leghatásosabb kezelése

Dr. Paul Petitjean párisi orvos felhívja a figyelmet a szifilisznek a szájon keresztül való modern kezelésére. Több éven keresztül kezelt betegeken végzett megfigyeléseim, akiknél a betegség már fekély, kiütések vagy az idegrendszer bántalmi formájában jelentkezett, arról győzték meg, hogy a SIGMARGYL arzen, higany és bismuthból összeállított orvosságnak a szájon keresztül való használata erős és tartós hatást gyakorol a vérbaj mikrobáira, mivel rendkívül hathatós formában tartalmazza a fentebb idézett három gyógyszerrel, amelynek egyedül bizonyultak hatásosnak a vérbaj kezelésénél.

A SIGMARGYL egy havi kezeléshez való üvegekben, részletes használati utasítással együtt 390 lejért kapható az ország összes gyógyszerüzletében és drogériáiban. Engross lerakat SIGMARGYL Str. Principatele Unite 14. Bucaresti 5.

Ne mulassza el megtekinteni!
a vasárnap esti divatkiállításunkat

Lázár Judovics & Co.

Textil és selyem különleges-
ségek áruháza

Cluj, C. Reg. Ferdinand 9. :: Telefon 8-58.

A lapelköt-
ták a korr

Madg
elkob

Bucuresti-Buka
Kelet tudósítóját
utáni ülésen első
megválasztott so-
kedett szólarra
mint Andronic
bejelent, hogy n-
ta frakcióhoz. Ez
marosi képviselő-
ciót, amelyben b-
mita agitátorok
műletben tartott
lut. Sürgős inté-
kormánytól, mer-
kirobbanásával f-
kormánynak. Az
ban azzal lehet-
ges segítségben
lakosságot.

Ezután Cuza
szólarra és kijel-
gyében, a csendő-
ra, bántalmazták
akik az ő pártján
veinek mozgalm-
akeió a zsidók e-
kihasználják és
örök közbelépése

A többség mos-
professzor bejelen-
emelkedik szólar-
terpellációját az
tosított rendkívü-
Pamfil Seicaru-
nuár 4-iki aktus-
tartja a kedélye-
ték a kormányt.
kotmányos kérdé-
ezt kérte a parlat
is. Ennek ellené-
hivatalos lapja,
amely a kérdést
rendre hozta. E-
Viitorul nem le-
a liberális tábor
lyette a demokra-
el, a Viitorul p-
gyen osztogatják
rálisok most a
mert ráerőszkol-
megsértse a sajtó
hogyan lehetsé-
ebben az ország-
respektálják a t-
mokrata sajtó b-
mentet is cenzu-
nem irhatták me-
felszólalását. Az
jelenetek játszód-
Bukarestbe tév-
hogy a csendőrs-
ellen attakot ind-
ból a lapokat. A
szörnyű dolgok J-
niában. Előzetes
kobzások helyett

„A
fejét

Ezután Lucian
emelkedik szólar-
a főváros utcáin
szódnak le. Lehe-
rikkancsok kezé-
Seicaruval ellen-
den cenzura elle-
kér a sajtó szám-
Lupu szintén
beszél és felölv-
azt a passzusát.
got garantálja.
elvezette a fe-
hatnák szabadon
mányos kérdést.
el akarta volna
kor miért nem t-
pal ezelőtt. Tíz
kancsok nap-nap-
cán: „Károly e-
extrónörökös”. I-
letes az, ami a l-
ténik. Teljes szá-
denki írja azt, a

A kér

A lapelkobzások miatt támadták a kormányt a kamarában

Madgearu szerint a „demokratikus elkobzás” nem sérti az alkotmányt

Biltu mármarosai képviselő intézkedéseket sürgetett a borsai antiszemita terror miatt, Cuza pedig védelmet kért a zsidók ellen — a román cuzista parasztok ellen

Bucuresti-Bukarest, május 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara ma délutáni ülésén elsőnek Sfeelen, újonnan megválasztott sorocni képviselő emelkedett szólásra és úgy a maga, valamint Andronic képviselőtársa nevében bejelent, hogy nem tartoznak a stereista frakcióhoz. Ezután Biltu Dancus mármarosai képviselő olvas fel egy deklarációt, amelyben bejelent, hogy antiszemita agitátorok heteken keresztül művelten tartottak egy mármarosai falut. Sürgős intézkedéseket követel a kormánytól, mert különben zavargások kirobbanásával fog kelleni számolnia a kormánynak. Az agitációnak a legjobban azzal lehet utját állni, ha szükséges segítségben részesítik a nyomorgó lakosságot.

Ezután Cuza professzor emelkedik szólásra és kijelenti, hogy Roman megyében, a csendőrök a zsidók biztatására, bántalmazzák azokat a parasztokat, akik az ő pártjához tartoznak. Párthivének mozgalmá csak természetes reakció a zsidók ellen, akik a parasztokat kihasználják és éppen ezért a csendőrök közbelépése törvénytelen.

A lapelkobzások ellen

A többség mosolyogva fogadja Cuza professzor bejelentését, majd Seicaru emelkedik szólásra, hogy elmondja interpellációját az utóbbi időben fogantatott rendkívüli intézkedésekről.

Pamfil Seicaru kijelenti, hogy a január 4-iki aktus állandóan igazolomban tartja a kedélyeket. A liberálisok kérétek a kormányt, hogy zárják le az alkotmányos kérdéssel való vitát, ugyanezt kérte a parlament és a régenstanács is. Ennek ellenére éppen a liberálisok hivatalos lapja, a Viitorul volt az, amely a kérdést erőszakkal újra napirendre hozta. Es most mi történt. A Viitorul nem lehet elkobozni, mert azt a liberális tábornokok elkobozták, helyette a demokratikus lapokat kobozták el, a Viitorul pedig luxusautókról ingyen osztogatják a Bulevárdon. A liberálisok most a markukba nevetnek, mert ráerőszakolták a kormányra, hogy megsértse a sajtószabadságot. Nem érti, hogyan lehetséges az, hogy vannak ebben az országban olyanok, akik nem respektálják a törvényt és ezért a demokrata sajtó bünhődik. Már a parlamentet is cenzurázzák, mert a lapok nem írhatták meg Cornescu szenátor felszólalását. Az utakon pedig szörnyű jelenetek játszódnak le. Mit szól egy Bukarestbe tévedt idegen, ha látja, hogy a csendőrség cigányrikkancsok ellen attakot indít, hogy kitépje kezükből a lapokat. Azt kell higgyék, hogy szörnyű dolgok játszódhatnak le Romániában. Előzetes cenzurát kér a lapelkobzások helyett.

„A kormány elvesztette a fejét”

Ezután Lucian szocialista képviselő emelkedik szólásra, aki elmondja, hogy a főváros utcáin szörnyű jelenetek játszódnak le. Lehetetlen dolog, hogy a rikkancsok kezéből kitépjük a lapokat. Seicaruval ellentétben, tiltakozik minden cenzura ellen és teljes szabadságot kér a sajtó számára.

Lupu szintén a lapelkobzások ellen beszél és felolvassa az alkotmánynak azt a passzusát, amely a sajtószabadságot garantálja. Szerinte a kormány elvesztette a fejét. Miért ne tárgyalhatnának szabadon és nyíltan az alkotmányos kérdést. Ha pedig a kormány el akarta volna tiltani ezt a vitát, akkor miért nem tiltotta meg tíz hónappal ezelőtt. Tíz hónap óta cigányrikkancsok nap-nap után kiáltják az utcán: „Károly extrónörökös — Károly extrónörökös”. Idegenek előtt szívenletes az, ami a lapelkobzások terén történik. Teljes szabadságot követel, mindenki írja azt, ami jól esik.

A főváros utcáin csendőrök tépték ki a cigányrikkancsok kezéből a lapokat

Madgearu válaszol

A három felszólalásra Madgearu pénzügyminiszter válaszolt, aki rámutatott arra, hogy Romániában tíz esztendőn keresztül cenzura és ostromállapot volt. A nemzeti parasztpártnak a kormányra kerülése azonban véget vetett ezeknek az állapotoknak. Az ellenzék hol itt, hol ott kezd meg aknamunkáját, de minden akciója vagy nevétségbe vagy unalomba full. Támadta az ellenzéki sajtó a régenstanácsot, azután aljas támadásban részesítette a kormány tagjait. Ha egy idegennek lefordítanak a Viitorul harmadik oldalát, úgy azt gondolhatná, hogy Romániát banditák kormányozzák.

A liberálisok nem áttalották tőket kovácsolni a szerencsétlen rokkantak sorsából. Most, amikor szép tavaszra és jó termésre van kilátás, a liberálisok nem találtak mást, mint a január 4-iki aktust. Seicaru, Lucian és Lupu képviselők teljes szabadságot kívánának a

sajtónak. Mi azonban nem vagyunk hajlandók tápot adni az ilyen természetű agitációnak. De el fogjuk venni a kedvét a liberálisoknak is az ilyen manőverektől.

— Elismerem, hogy történtek hibák. A csendőrök a liberális rezsim alatt tanult módszerrel jártak el, amit nem lett volna szabad megtenniük. A demokratikus sajtóhoz apellál, hogy támogassák a kormányt munkájában. Visszaautasítja Seicarunak azt a kérését, hogy előzetes cenzurát állítsanak fel, mert ez nem egyezik a kormány programjával. Azt azonban kötelessége megtiltani, a kormánynak, hogy ne feszegetse a lapok a lezárt kérdést.

Lupu nincs megelégedve a válasszal

A pénzügyminiszter ezután Lupuhoz fordul és ezeket mondja:

— Nincs szükségünk, hogy fejünkre olvassák az alkotmányt. Az abban le-

A belügyminiszter személyükben teszi felelőssé a rendőrközegeket a lapelkobzásokért

Angheliescu belügyi alminiszter nyilatkozata az Uj Keletnek

Bucuresti-Bukarest, május 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet munkatársa ma felkereste Angheliescu belügyi alminisztert, akihez kérdést intézett abban az irányban, mit szándékos tenni a kormány az utóbbi időben elharapódzott antiszemita támadásokkal szemben.

Angheliescu belügyi alminiszter kijelentette munkatársunknak, hogy szigorú hangú körendeletet küldött szét a vármegyei prefekturáknak és rendőrkezezeteknek, amelyben az egyes hatósági közegeket személyükben teszik felelőssé az esetlegesen előforduló antiszemita atrocitásokért. Angheliescu

kijelentette szabadságjogok a mi ideáink, nem pedig azoké, akik a liberálisokkal kötöttek kartell.

Lupu nyomban válaszol Madgearunak. Különösnek tartja, hogy a kormány nevében mindig a pénzügyminiszter beszél, akármilyen kérdéssről van szó. A pénzügyminiszter nem érhet mindenhez, éppen ezért mond sületlenségeket. Nem elég a jó termés, az országban nagy az idegesség és nagy a nyomor. Ezzel törődjen a kormány és ne lapelkobzásokkal. Franciaországban senki sem csodálkozik azon, hogy a royalisták lapja naponta királyt követel.

A demokratikus konfiskálás — szofizma

Lucian képviselő nevésséges szofizmának mondja a demokratikus konfiskálást és csodálkozik, hogy a lapok konfiskálása helyett miért nem alkalmaszák az oligarchia törvénytelen aktsaival szemben a törvényeket.

Ezután áttérnek a napirendre s folytatják a földgaztörvényjavaslat vitáját.

Interpelláció a kisebbségi nyelvhasználat érdekében

A szenátusban Fábian László szenátor a bírák és jegyzők fizetéseinek visszatartása ügyében interpellált, majd a magyar párt nevében tiltakozását fejezte ki, hogy a közigazgatási hatóságok előtt nem lehet használni a kisebbségi nyelvet.

Nimerover szenátor interpellációja

Ezután Nimerover szenátor sürgős és erélyes megtorló intézkedéseket kért a főváros utcáin lejátszódo antiszemita brutalitások ellen. Kijelentette, hogy az ország igazolomban él, mert Bukarest utcáin súlyosan megverték Katz rabbit. A bűnösök kinyomozását és példás megbüntetését kéri.

A nagyváradi Zsidó Jogvédő Iroda testületileg tiltakozott az antiszemita rendőrbrutalitás miatt

Fodor rendőrigazgató szigorú vizsgálatot helyezett kilátásba. Rotschild bűnvádi feljelentést adott be Osorheiu rendőrkomiszár ellen

Oradea-Mare-Nagyvárad, május 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap számunkban részletesen beszámoltunk a nagyváradi rendőrségen történt brutalitásról, amelynek szenvedő hőse Rotschild Izidor 34 éves tekintélyes kereskedő volt. Megirtuk azt is, hogy Rotschild Izidor szabadlábrahelyezés után felkereste a nagyváradi Zsidó Jogvédő Irodát, amely megígérte, hogy illetékes hatósági közegeknél intervenálni fog az öreg kereskedő bántalmazása ügyében.

A pénteki nap folyamán dr. Bárdos Imre, Silbermann József és Wasserstrom Sándor a Zsidó Nemzeti Szövetség képviseletében megjelentek a nagyváradi rendőrségen. A küldöttséget Fodor igazgató fogadta.

Dr. Bárdos Imre a Zsidó Jogvédő Iroda nevében tiltakozását jelentette be az ellen, hogy polgárokat, tartozzanak bármelyik fajhoz, nemzetiséghez, vagy

osttályhoz, a rendőrségen brutalizálnak. Óvást emel az ellen, hogy alantat rendőrközegek a nyomozás ürügye alatt polgárokat testi épségükben veszélyeztessenek, véresre verjenek és különösen felemeli tiltakozó szavát az ellen, hogy — mint az utóbbi esetben is — a rendőrség valakinek szavahihetőségére annak nemzetiségéből következtessen. Bárdos Imre tiltakozását jelentette be az ellen is, hogy egy komiszár a bírói ítéletet megelőzően, itélkezzen és a zsidóságot általában megbizhatatlannak, hazugnak bélyegezze. Bárdos Imre kijelentette, hogy a szóbanforgó Rotschild-ügy tárgyi részéhez hozzászólni nem kíván, mert az bírói eljárás alatt van, a vizsgálat majd ki fogja deríteni az igazságot.

Fodor igazgató a küldöttségnek kijelentette, hogy a legerélyesebb nyomozást vezette be és amennyiben a komiszár bűnössége beigazolóódik, úgy elnyeri méltó büntetését.

A küldöttség ezután megjelent Ráu Illés kveszor előtt, aki ugyancsak a eszigorubb vizsgálat bevezetését és a bűnösök megbüntetését ígérte be.

Rotschild Izidor egyébként a mai nap folyamán ügyvédje útján súlyos testi-sértés címén feljelentést tett Osorheiu komiszár ellen.

Már csak 3 nap van május 20-ig

az „ALBINA BANC” által garantált zsidó **Kórház sorsjegyek** huzásának napjáig! Nemcsak a nyeményeket, hanem a huzás napját is garantálja az „ALBINA” 100 leiert **2.700.000 lei**, közötté az **1.000.000 leies** főnyereményre lehet nyeresi esélye!

Ne habozzék, vegye meg sorsjegyét

Sorsjegy kapható: fodrász termekben, tőzsdékben és minden nyílt üzletben, piaci árusoknál, a Széchenyi-fédi tióüzletben, valamint a **Központi sorsjegyirodánál** Piata Unirii 20, ahonnan vidéki rendelések utánvétellel is eszközölhetnek.

A huzás eredménye napilapokban közhírré lesz téve és külön nyereménylista is lesz kiadva.

A kémia legújabb vivmánya szerint fest, tisztít CZINK, Cluj

Szigeten

A egy három utcára emeletes bérház — 18 szobával — szép lakásokkal — közzétett lakással (családi eladó). Bővebb felvilágosítást Székely Menyhért ügyvéten.

rófő ékszerrei és hermelinbundája. Kiknek a bőröndjei és perket indított. Halókoesitársaságig a vasúttársaságig. Károlyi szintén a ellen indított pert értést követelt az Minthogy a Nem-saságnak Magyar-yona, gróf Károlyi széken dr. Gedeon bíró elé került ke-

b tárgyaláson fog-expressz egésének yi Viktor ügyvédje felelősség elsősor-ot teheti. Azt nem hogy a tűz kitérés-ítkezőkecsiban volt zetlenül maradt, de tozta volna a pod- Szerinte a tűz t, hogy semmikép-gmenteni a bőrön-

gyelőszakértői je-molt be, hogy a ója szük volt és kálátoknál csak 3—lett, ez is hozzájá-yu pusztításához. ó szükségesnek tás-zemlélet tartson. Az ban csak éjszaka estén és így a bír-temnivalója, mint-szemlélet az Orient-virradó éjszaka fo-rizsgálatot a bíró.

Blaschnek Hugó kal együtt kiment gyárta az expressz a tűzoltóparancs-zsgálat a podgyasz-t 45 percig veszte-zalatt az idő alatt vényszék helyszíni

a koesikat, végig-szekető folyosóján, yosó szélességéről, hogy hány ember tocsi raktárfülkéje hogy tűz esetén le-a gyors mentésnek.

nyészi tárgyaláson t vettek. A szemle ró felkérte Blasch-parancsnokot, hogy ényt arról, mennyi gy a hálókoesiről podgyaszkoesira. A után a bíró újabb ni.

rbaj

ghatásosabb keze-

n párisi orvos fel-szifilisznek a szá-modern kezelésére. ül kezelt betegekben eim, akiknél a be-kiütések vagy az mai formájában je-öztek meg, hogy a t. higgany és bis-ott orvoságnak a ó használata erős korol a vérhaj mi-ndkívül hathatós za a fentebb idé-ert, amelynek egye-tásosnak a vérhaj

gy havi kezeléshez tes használati ut-alejért kapható az zertáraiban és dr-lerakat SIGMAR-éle Unite 14. Bucu-

ülönleges-áza

:: Telefon 8-58.

Naidu asszonyt letartóztatták, majd miután kihozták önkéntesei közül szabadonbocsájtották

Az angolok repülő-támadásai után az angol-indiai határon gyülekező afgánok szétszóródtak

Sholapurban helyreállott a rend

London, május 16. Bombayi jelentés szerint a hindu nacionalista önkéntesek menetszlopa eljutott Dharsanaba, mert a karhatalom békés passzívításra kapott utasítást. Az állami söraktárat rendőrkordon veszi körül s amikor a Manilal Gandhi vezetése alatt álló önkéntesek csoportja élükön Saorini Naidu asszonnyal a raktártelep előterében megjelent, a karhatalom parancsnokai a vezetőket és az önkénteseket visszatérésre szólították fel. Naidu asszony kijelentette, hogy a rendezésnek nem fognak eleget tenni s felszította az önkénteseket, hogy heveredjenek le az ut szélére s várják meg amíg a rendőrök megújnak a raktarak őrzését. A karhatalom emberei erre maguk is követtek a példát. Az ellenfelek mindenike azt remélték, hogy a másik fél fogja megenni a dolgot.

Gyermekek és kommunisták tüntetése

London, május 16. A Daily Cronicle peshavari távirata szerint az afgán indiai határ mentén három faluban is nagy pusztításokat végeztek a repülőgépek gyújtóüziművel és bombáikkal. Legáltalában szötyven ház súlyosan megrongálódott és mintegy nyolcvan ember, köztük afgán harcosok is, szenvedett súlyos sérüléseket.

Bombayi jelentés közli, hogy Naidu asszony és az önkéntesek a rendőrkordon kettős gyűrűjűl körülvéve ott töltötték az éjszakát a dharsanai söraktár előtti térségben. Reggel Naidu asszonyt a rendőrök letartóztatták és kivették az önkéntesek közül, majd a rendőrkordonon kívül szabadon bocsájtották.

Naidu asszony sógornőjét ma Bombayban a sötörvény megszegéséért letartóztatták. Ugyanerre a sorsra jutott a nacionalista mozgalom száz önkéntese is, akik az Alexandra-dokkban akarták megsérteni a sötörvényt.

Bombay után a kommunista ifjúságok hatalmas tüntető menete vonult végig Gandhi-sapkákkal és kommunista jelvényekkel. Nagyobb rendezés nem történt. A menetet nők és kis gyermekek hosszú sora zárta be, akik szintén agitáltak az angol uralom ellen.

A bombaretek hatása

London, május 16. Az Evening News tudósítójának jelentése közli, hogy az afgán-angolindiai határvidéken a bombaretek repülőgépek akciójára a helyzet az angolokra nézve kedvezőre fordult. A határvidéken gyülekező afgán törzsek szétszóródtak és a határt átlépett osztagok egy részét sikerült bekeríteni és elfogni. Még mintegy kétezer afgán van angolindiai területen. E kisebb csoportok ellen megtették a szükséges intézkedéseket. Megállapítást nyert, hogy az afgán előnyomulást a hindu nacionalisták állhíreikkel idézték fel. Ügynökeik Afganisztán keleti részében mindenütt azt a hírt terjesztették, hogy Indiában az állandósult zavargások következtében az angol uralom máris összeomlott s a területek visszanyerték teljes önállóságukat. A tudósító szerint a katonaság Peshavarban és környékén urala a helyzetnek.

Allahabadból jelentik, hogy a hinduk között az a hír terjedt el, hogy Vitalbhai Patelt, a legfelső törvényhozó tanács elnökét letartóztatták. A hír nagy izgalmat váltott ki. A nacionalista kongresszus végrehajtóbizottsága Allahabadban nagygyűlést hívott össze, amely tiltakozott az állítólagos letartóztatás ellen. A kiadott hivatalos cáfolat ellenére az állhírt most is terjesztik. A nagygyűlés egyébként elhatározta, hogy Bengáliában megtagadják az éj-

jeli örök fizetését és a földadókat és a legszigorúbban keresztül fogják vinni az idegen szövetek bojkottját. Suratban is tiltakozó nagygyűlés volt Patel őri-

zetbe vétele ellen. Bombayi jelentés szerint az angol csapatok Sholapurban erőyes intézkedésekkel állították helyre a rendet.

Schober az osztrák nemzetgyűlésen bejelentette, hogy a beruházási kölcsön még a nyári szünet előtt kibocsájtásra kerül

A kormány a legközelebbi napokban beterjeszti a lefegyverzési javaslatot a parlament elé

Bécs, május 16. A nemzeti tanács mai ülésén Schober osztrák kancellár ismertette a kormányának a kereskedelmi szerződések revíziójával kapcsolatos törekvéseit. A kormány — mondotta Schober — szilárdan el van határozva arra, hogy a belföldi gabonatermelés védelmét célzó új rendszabályok még az új termés előtt életbe léptessenek. Emellett az osztrák kormány igyekszik arra is, hogy az osztrák ipar érdekeit a folyamatban levő revíziós tárgyalásokon is megvédje. A kancellár ezután

beszámolt Berlinben, Rómában, Párisban és Londonban tett politikai utjai tapasztalatairól. Kijelentette, hogy Nyugat-Európa irányadó tényezői tisztában vannak az olasz-osztrák szerződés békés biztosító voltával. Schober szerint az osztrák beruházási kölcsön még a nyári parlamenti szünet előtt kibocsájtásra kerül. Bejelentette még a kancellár, hogy a kormány a legközelebbi napokban a törvényhozás elé fogja terjeszteni a lefegyverzési törvényjavaslatot.

Hamisított okmányokkal dolgozó szélhámos bandát fogott le a kolozsvári rendőrség

Négy falusi paraszt több pénzintézetet csapott be

Cluj-Kolozsvár, május 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma reggel egy megszervezett szélhámostársaságot leplezték le és fogott el a kolozsvári rendőrség. Az eset annál is érdekesebb, mert négy falusi parasztról van szó, akiknek hamisított okmányokkal nagyobb pénzeszegeket sikerült felvenni különböző bankintézetektől.

A társaság feje Gocan Gavrilá berindi paraszt, aki falujában a község pénztárnoka volt. Ezt a pozíciót arra használta fel, hogy még három bajtársával karöltve hamis okmányokat állítson elő és ezeknek segítségével, illetve a pénzintézetek becsapásával nagyobb összegekre tegyenek szert.

Gocan Gavrilá a berindi pénztárnok Rete Vasile, Jucan Gavrilá berendi és Porumb Ioan cristoseli parasztkok sze-

mélyében talált büntársakat. Első lépésük abban állott, hogy a berendi primária nevében hamis aláírásokkal ellátott rendelést küldtek az egyik kolozsvári helyezőséggyárhoz és egy peesétet rendeltek a primária részére. Miután megkapták a hivatalos peesétet, hamisított aláírásokkal és hamis tételekkel ellátott bizonyítványokat állítottak ki, amelyekben a primária igazolja az ő „jó” vagyoni helyzetüket, amely garanciát nyújt nagyobb pénzeszegekre.

Ilyen igazolványokkal felszerelve elindult a négy paraszt vagyongyűjtési útjára. Hogy mikor kezdték meg családi műveleteiket és milyen eredményel, még nem sikerült pontosan megállapítani. Minden jel azonban arra vall, hogy több pénzintézetet sikerült becsapniok, így a Banca Tării Româ-

Acélárú

Kun Mátás Fia

ÖTVEN ÉVE

Szaklászterész

HELYEZTE ÁT APÁM Debrecenből Kolozsvárra üzletét. Előbb a Kandia-utcában, 47 éve mai helyén, Cal. Victoriei 2 alatt áll fenn az ország legrégebbi acélárú és lászterész szaküzlete. Mindig megbízható, jó minőségű árut adott és jó munkát végzett, ezáltal nevének tisztelét és becsületét szerzett.

Huszonöt éve elhalt apám példáját követem, — és hogy vevőköröm tizezrei között számosan évtizedek óta tisztelnek meg bizalmukkal; hogy nehéz gazdasági válságok dacára vevőköröm nem apad, hanem növekszik, — ebből következtetem, miszerint nekem is sikerült jó nevet szereznem.

Jó hírnevem fentartását sohasem fogom elhanyagolni.

Uj férfi- és fiu-ruha üzlet

Kész ruhák, valamint saját szabóságom által, saját szöveimből készült férfi- és fiu-ruhákat, trenchot és kabátokat legújabb divat szerint készítve, legelőnyösebben szeresheti be

Mendel Lajosnál CLUJ, Calea Reg. Ferdinand volt Wesselényi-utca 2/A szám

A „TACAMUL”
ezüstárgyárban készült minden darab evészköz és díszárgy ezen védjeggyel van ellátva „300-as” típusú „Tacamul” ezüstárgyár Cluj, str. N. Iorga 11 a

nestit is. A négy paraszt legutóbb Tordán próbált szerencsét, ahol nyolcvanezer lejt akartak felvenni. Miután ez nem sikerült, Kolozsvárra tették át működésüket. Tegnap érkeztek meg és este az egyik kolozsvári bodegában tárgyalták meg a „haditervet”. Gyanus magatartásuk csakhamar magára vonta a bodegában tartózkodó Marpozan rendőrkomisziár figyelmét, aki ezután állandó megfigyelés alatt tartotta őket.

A szélhámos társaságot ma reggel fogták el Marpozan és Diosan detektívek, éppen akkor, amikor az egyik kolozsvári bankintézetbe indultak. A kihallgatások során a keresztkérdések sulya alatt bevallották, hogy évek óta üzük manipulációjukat és hogy több közbizalomra szóló hamis bélyegzőket őriznek elásva az Erzsébet-hidnál és hogy több bankot sikerült becsapniok a hamis okmányokkal.

Gocan Gavrilá, a társaság feje, enyhítő körülményként hangoztatta, hogy ő falujának tisztviselője volt és a hatás kedvéért diadalmasan lengette meg kezében a liberális párt tagsági igazolványát. Megnéztük a tagsági igazolványt, hogy nem-e hamisítvány? Valódi volt... (d)

Akció a katonák kóser kosztolása érdekében

Désen és a regát számos városában már működnek kóser konyhák. Felhívás Erdély konzervatív rabbijaihoz

Cluj-Kolozsvár, május 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi vallásos zsidók körében figyelemreméltó, szép akció indult meg, amelynek célja, hogy a katonai szolgálatot teljesítő vallásos ifjúság a katonáskodás két évében is a lehetőséghez képest megtartsa a vallás igen fontos előírását, a „kasruszt”.

A kóser koszt megtartására ugyanis a katonai törvények alkalmat adnak olyképpen, hogy a zsidó katonák nem veszik igénybe a laktanyai kosztot, hanem megfolyamodják a minden aktív katonai szolgálatot teljesítő egyén számára kijáró kosztpénzt. Ez pedig közelemben számára hatszáz lej. Ha ezt az összeget kóser élelmészre adnák, kétségtelemül meg lehetne oldani a laktanyai „kasruszt” kérdést.

Désen már egy fél év óta működik ilyen konyha, a regát számos városában már régebben. Nagy előnye nemcsak magában a rituális koszt megtartásában rejlik, hanem abban a mellékkörülményben is, hogy az a zsidó ifjú, aki katonai szolgálatot végez, érzi, hogy vallásosság szempontjából nem elveszett évek ezek. Az ifjak reggel, mielőtt megreggeliznének, minjammal imádkoznak és a hagyományos szokásokat és vallásos törvényeket más vonatkozásban is igyekeznek megtartani. Tekintve, hogy majdnem minden helyseregben szolgál annyi zsidó, hogy ezt a konyhát érdemes fentartani, a vezető zsidó körök azonnal foglalkoznak, hogy ezt a kérdést a hadügyminisztérium útján megoldják. A hatszáz lejért ugyanis nem lehet megfelelő kóser kosztot nyújtani, de minden szülő igyekszik katonáskodó gyermekét valami zsebpénzzel támogatni, úgy, hogy e terv keresztülvitele egyáltalában nem ütközne különös akadályba. A konzervatív szülők gyermekeik érdekében kívánják, hogy az illetékes körök gyűlésen foglalkozzanak ezzel az ügyvel, abból a célból, hogy egyetemlegesen rendezzék a katonák karusi ügyét egész Erdélyben. A mozgalom nagy szimpátiával találkozott és különösen a vezető rabbik teszik megukévát az ügyet. A szülők arra hívják föl a rabbik figyelmét, hogy minél előbb tegyenek lépéseket a fontos ügy elintézésére, hiszen Erdély katonai szolgálatot teljesítő ifjainak körülbelül nyolcvan százaléka vallásos szülők gyermeke.

Mi tő Frum hely

Egy buka

Bucuresti-Ba Kelet tudósító telt el azóta, emlékezetes arca zajlottak. A sz palamentben k kalmat, ahol C te eleget hang ban a zsidók mita kilengés sára a belügy vizsgálatbizotts már eddig is zsidók provok ciók hamisak. szintén Targu helyszínen nye szabb cikkben ebben a cikkbe nyomán írja l nyek részleteit alábbiakat tar

Az a Targu

„Május 3-ikán képviselő választást tartottak és öt óra között Jasi felől Targu autóbussz egy kereskedő háza sok leszállottak a zsidó kereske ben megcsik a Ezután a ro tott az autóbuss Leiser nevű zsi lották el. A sze verték, szekerét törték és a ló tott haza.

Ugyanezek a zal fenyegettek Hersch Zeliget, dott — hogy ut jeszát és a szak eseményeknek a frumosi lakossá tében várta az beigért esemény

Cuza hogy dik a

Május 4-ikén, szort nagy szav selővé választott 5-ikén, hétfőn a professzor fiaja néhány barátja lent Targu-Frum toja Josif Dintó meg. A szálloda ahonnan látni l kanyarulatait, másokból kitűn szor az autóbuss szállott, hogy n Amikor Gheorg tájában állott, z zsidó fiatalok ellenére, hogy a vigyázott, hogy talmal urat”, G ban mégis úgy megütötték volt lyos ütést kapo csánatot”. A va tal Cuza felhál majd meglátjal mulva! Az ifjú csakugyan beké egy fél óránál

Mondottuk, h szálloda előtt ü nuk vallomásai ferson és Kalm elnök vallomása türelmetlen vár mani országut

Megén autób

Néhány perc táron, a románi rodójánál, feltű tóbussz a Gr. L. felől robogott b sai pedig szakad — Le a zsidó Miközben ordó tottak szerteszt

Szabott árak!!! Szolid kiszolgálás!!!

Mi történt voltaképpen Târgu-Frumosban, ahol antiszemita helyett zsidókat tartóztatott le a rendőrség

Egy bukaresti lap kiküldött munkatársának helyszíni jelentése a târgu-frumosi támadásról

Bucuresti-Bukarest, május 16. (Az Új Kelet tudósítójától.) Csaknem két hét telt el azóta, hogy Târgu-Frumosban az emlékezetes antiszemita kilengések lezajlottak. A szégyenletes események a parlamentben különös vitára adtak alkalmat, ahol *Cuza* professor nem győzte eleget hangoztatni, hogy Tg.-Frumosban a zsidók provokáltak. Az antiszemita kilengések okainak megvizsgálására a belügyminiszter, amint megírtuk vizsgálóbizottságot küldött ki, amely már eddig is megállapította, hogy a zsidók provokálásáról felvett deklarációk hamisak. A Dimineata munkatársa szintén Târgu-Frumosba utazott és a helyszínen nyert megállapításairól hosszabb cikkben számol be lapjában és ebben a cikkben szemtanuk elbeszélései nyomán írja le a târgu-frumosi események részleteit. A cikk többek között az alábbiakat tartalmazza:

Az autóbusz először megáll Târgu-Frumosban

„Május 3-án két nappal a román képviselő választás előtt, délután négy és öt óra között egy autóbusz érkezett Jasi felől Târgu-Frumos városba. Az autóbusz egy *Tammenhaus* nevű zsidó kereskedő háza előtt állott meg. Az utasok leszálltak és azzal fenyegették meg a zsidó kereskedőt, hogy „visszatérünk-ben megessük a zsidókat”.

Ezután a román sorompó felé tartott az autóbusz, ahol az utasok *David Leiser* nevű zsidó szekerének útját állították el. A szerkesztlen Davidot megverték, szekerét felborították és összeförték és a ló megvadulva egyedül futott haza.

Ugyanezek az „utasok” utközbén azzal fenyegették meg az öreg, 75 éves *Hersch Zeliget*, — aki éppen ajátatoskodott — hogy utolsó szálig kitépik a pájszját és a szakállát. Ez volt a későbbi eseményeknek az előjátéka. A târgu-frumosi lakosság pedig kényszerhelyzetben várta az autóbusz „utasai” által beigérett eseményeket.

Cuza professor fia bejelenti, hogy egy félóra múlva kezdődik a verés

Május 4-ikén, vasárnap *Cuza* professzor nagy szavazattal többséggel képviselővé választották Romanban. Május 5-ikén, hétfőn délután négy órakor *Cuza* professor fiának, *Gheorghe Cuzának* és néhány barátjának kíséretében megjelent Târgu-Frumosban. A vendégek autója *Josif Dinter* szállodája előtt állott meg. A szálloda a város közepén áll, ahonnan látni lehet a románai országot kanyarulatait. Az összegyűjtött vallomásokból kitűnik, hogy *Cuza* professor az autóban maradt, fia pedig leszállott, hogy megtekintse a szállodát. Amikor *Gheorghe Cuza* a szálloda ajtajában állott, egy *Rothmann* Leó nevű zsidó fiatalember haladt arra. Annak ellenére, hogy a zsidó fiatalember óvavígyázott, hogy meg ne érintse a „hatalmas urat”, *Gheorghe Cuza* ur azonban mégis úgy érezte magát, mintha megütötték volna. *Leó Rothmann* sulyos ütést kapott, mert „nem kért bocsánatot”. A vallomások szerint a fiatal *Cuza* felháborodva mondotta, hogy majd meglátják a zsidók egy félóra múlva! Az ifjú proféta jövődölése csakugyan bekövetkezett és még hozzá, egy fél óránál hamarabb.

Mondottuk, hogy *Cuza* professor a szálloda előtt ült autójában. A szemtanuk vallomása szerint — köztük *Fiferson* és *Kalman Lép Katz* hitközségi elnök vallomása szerint — a professor türelmetlen várakozással figyelte a románai országot.

Megérkezik a megjövendőlt autóbusz

Néhány pere lepergése után a láthatáron, a románai országot egyik kanyarodójánál, feltűnt egy autóbusz. Az autóbusz a *Gr. L. Trancu-Jasi* gimnázium felől robogott be a városba, fiatal utasai pedig szakadatlanul ordítottak:

— *Le a zsidókkal! Halál a zsidóknak!* Miközben ordítottak, köveket hajítottak szerteszét a járókelőkre. A *Cuza*

Voda utca végére érve az egyik kö egy *Herskovits* nevű zsidó kereskedő üzletét találta, az üzlet előtt áldogáló *Herskovits* leányokat pedig az üzletbe üzte be. *Mulece Stern* koresmárost megfenyítették, miatt utközbén két-három ablakot zúztak be.

Az autóbusz végül *Lazar Mózes* bankigazgató háza előtt állott meg. Néhány diák leszállott az autóbusról s betértek *Jancu Sosner* kereskedő házába, azzal hogy „valakit” keresnek. Ez a valaki *Hersku Zelig* kereskedő volt, aki üzlet-helyiségében imádkozott, amikor a târgu-frumosi vendégek betértek üzletébe. Az öreg ember rárontottak és a Sosnertől elvett lapátokkal, valamint a magukkal hozott boxerekkel agyhabföbe ütötték az ajátatoskodó öregembert. Balkezét, amelyet feje fölött tartott, össze-visszasebeztek s a boxerek nyomai színes foltokban merednek ma is az öreg ember testén. Hasonló bánásmódban részesült az öreg ember felesége is.

Megvernek egy hetvenöt éves cipészt

A diákok ezután egy másik utcába tettek át működésüket, ahol *Hers Men-*

Kolozsvárra érkezik a világhírű olasz babaszínház, a *Novelli-fivérek* vezetésével, amelynek Bukarestben és a regátban rendkívüli sikerei voltak. Ez a színház most első ízben jön az országba. Bukarestben a *Teatrul Lyric*-ben mutatkozott be február 18-án. A megnyitó diszeldadason jelen voltak *Mária királyné*, *Marioara jugoszláv királyné*, a királyi család többi tagjai, a diplomáciai kar, az összes színészek, írók és újságírók.

Bukarestben 12 előadást tartottak, nálunk eddig példátlan sikerrel. Bámulatos ez a tökéletesség, amellyel a babákat kezelik, az illúzió oly tökéletes, mintha a művészek élénék. Külön scenikai berendezése van a *Marionett-színháznak*, a lehető legtökéletesebb és a családias „emberi”. Az előadások rendkívül kedvesek és élvezetesek, nemcsak gyermekek, hanem épügy felnőttek számára is.

Május 22-én, csütörtökön este 9 órakor lesz az első diszeldadás a *Román Operában*, a következő napokon 2—2 előadás lesz: 6-kor és 9-kor este. Népies helyárok. A műsor kétnaponként változik. Nagy olasz operák és operettek kerülnek bemutatásra. Felhívjuk a t. közönséget, váltsa meg már most jegyeit, a „*România Artistica*” színházi ügynökségnél, *Piața Unirii*.

del *Laxel*, az öreg cipész dolgozott üzletében. Egy hetvenöt éves öreg zsidó, ugyanolyan harcceptelen, mint az öreg *Zelig*. Őt is megverték botjaikkal a diákok és az öregember balkarját ugyancsak súlyosan megsebesítették.

Verést kap egy keresztény cipész és egy diák, akik a zsidók védelmére keltek

Schwartz Lázár üzletében ablakait bezúzták. A kövek az üzletbe hatolva széttörték az ottlévő edényeket. Az üzlet előtt találták *Kohn* románai zsidót, akit a diákok ugyancsak elverték.

Aki ellenszegülést kísérelt meg a támadókkal szemben, az a többi áldozatok sorsára jutott. *Vasile Bicu*, a keresztény cipész, amikor az öreg *Laxel* segítségére sietett, hogy megvédje a diákok támadásaival szemben, őt is súlyosan bántalmazták és félelmében bezárkózott üzletébe, egy *Manoliu* nevű diák pedig, aki tiltakozott a verekedők terrorja ellen, szintén hatalmas verést kapott.

A lakosság felkészül a védekezésre

Mire a város piacának sarkára értek a diákok, a rendőrség hiányában, amely egy fűtőréssző rendőrrel volt képviselve, a lakosság készenlétben állott a védekezésre.

Következett az összecsapás. A diákok ütöttek és öket is ütötték. Az összeütközés hevében az autóbusz ablakai bezuzódtak. A kövek és a botok repültek. Végül a többségben lévő lakosság a jasi sorompóig szorította vissza a diákokat.

Az igazságügyi palota előtt végül feltűnt a rendőrség tábora, amely kordont húzott a diákság és a lakosság között. A diákok visszavonultak. *Gregorian* komisszár állítólag néhány golyót röpi-tett a levegőbe.

Cuza professor és fia időközben el-tűnt a láthatárról.

A helyszínen egy kalapot és egy fel-öltőt hagytak. Az események így nyertek befejezést. És kilenc zsidót letartóztattak...

Jorga professor itthon és külföldön

A bukaresti egyetem rektora külföldön optimista nyilatkozatokat tesz a zsidóság helyzetéről és megígéri, hogy latba fogja vetni tekintélyét a zavargások megakadályozása érdekében

Cluj-Kolozsvár, május 16. (Az Új Kelet tudósítójától.) *Jorga* professor, akit nemrégiben avatott tiszteletbeli doktorává az oxfordi egyetem, hazatért Bukarestbe. A bukaresti egyetem rektorának ez volt a második hosszabb külföldi útja. *Jorga* két külföldi útján feltűnően sokszor került kontaktusba a zsidó kérdéssel. Amerikai útjának során napokat töltött el a Romániából Amerikába szakadt zsidók körében és naponta osztotta nyilatkozatait a zsidókérdésről.

Ha *Jorga* professor idehaza csak fél-annyt foglalkozna a zsidó kérdéssel, mint azt a külföldön tette, ha a bukaresti egyetem hallgatóinak olyan buzgón magyarázna azt, hogy a zsidók egyenrangú polgárai az országnak és hogy az antiszemita kilengések barbárságok, mint ahogy azt a külföldi zsidó és nemzsidó lapok tudósítóinak annyiszor elmondotta, akkor bizonyára kevesebb volna az antiszemita agitáció Romániában.

Legutóbb Zürichben nyilatkozott a Zsidó Távirati Iroda munkatársa előtt, akinek néhány egyenesen meglepő kijelentést tett a zsidó kérdéssről.

Igy mindenekelőtt kijelentette, hogy a zsidók Romániában nem alkotnak politikai kisebbséget, hanem román nemzetiségűek. Majd robusztus optimizmussal állapította meg, hogy Romániában az iskoláztatás terén a legtökéletesebb szabadságot élvezik a zsidók. Ami az antiszemita excessusokat illeti, ezek nem egyebek a háboru utáni idők pszichozisánál, részben pedig annak az ellentétnek a kifejezői, amely a román diákok és az anyagilag sokkal jobb helyzetben lévő zsidó diákok között áll fenn. *Jorga* professor elfelejtette megmondani, hogy a jómódú zsidó diák ma már a legnagyobb ritkaságok közé tartozik és hogy az adókból fentartott állami diákokthoz képest és menzákban a zsidó diákok számára nincsen hely.

Nyilatkozatának további részében elmondotta *Jorga* professor, hogy a román sajtó nagy része zsidó kezében van és a kereskedelemnek nagy része is. Bukarestben és Jasiiban egész városrészeket laknak a zsidók, úgy hogy ezekben a városrészekben a keresztény templomok csaknem teljesen üresen állanak.

— A moldvai zsidóság — folytatta nyilatkozatát *Jorga* — nehezen asszimilálható proletáriátus, akiknek jól-

dése és szociális helyzetének emelése érdekében a román zsidóság gazdag osztályai igen keveset tesznek.

A hírlapírónak arra az ellenvetésére, hogy az államnak is kötelessége volna valamit tenni ebben az irányban, *Jorga* azt felelte, hogy a sűrű kormányváltozások miatt nincs meg a szükséges kontinuitás és így az ország nincs abban a helyzetben, hogy a lakossággal szemben maradék nélkül teljesítse kötelességét.

Jorga ezután igyekezett a Zsidó Távirati Iroda munkatársát meggyőzni arról, hogy Romániában a zsidók nincsenek háttérbe szorítva. Körülbelül tíz képviselőjük van a parlamentben, akik

szabadon adhatják elő ott panaszukat. Sőt még egyetemi tanár is lehet a zsidókból, mint a matematikus *David Emanuel* esete bizonyítja.

Nyilatkozatának végén *Jorga* professor kijelentette, hogy ezután is latba fogja vetni tekintélyét, hogy a zavargásokat lehetőség szerint megakadályozza.

Az elementáris erők, fejezte be *Jorga* nyilatkozatát — nem hagyják magukat egyszerre megszelídíteni, lassan kell azokat megfékezni.

Mindenesetre érdeklődéssel várjuk, hogy *Jorga* professor mikor fogja tekintélyét latbavetni.

A cseh parlament véderő-bizottságában Viskovski nemzetvédelmi miniszter ismertette a prágai katonaszabadítási botrány részleteit

Letartóztattak egy prágai bankigazgatót is. A minisztertanács a keleti jóvátételi egyezményt tárgyalta

Prága, május 16. A képviselőház véderőbizottságában *Viskovski* nemzetvédelmi miniszter ismertette *Dvorzak* Ernő alezredes-főorvos és *Peták* őrnagy katonaszabadítási botrányát. Bejelentette, hogy a miniszterium még április első napjaiban vizsgálatot kezdett, mert tudomására jutott, hogy prágai védkötelezettek vidéki sorozó bizottságok előtt állottak sorozásra és néhány hadkötelezett tudócsushurut címén a katonai szolgálat alóli mentességet kapott. A miniszter hangoztatta, hogy a tudócsushurut fennforgását katonai kórházba utalás útján szokták megállítani s így súlyosabb bünteslekmény fenn nem forgása esetén is súlyos szabálytalanság történt. Ilyen esete volt annak a vidéki sorozó bizottságnak is, melynek *Dvorzak* törzsorvos volt az orvosa. A miniszter ráterít arra, hogy a törzsorvos feltűnően költséző életmódja nem állott arányban legális jövedelmeivel s ezért nyilvánvaló volt, hogy szabálytalanul szerez jövedelemtöbbletet. Négy vagyonos „alkalmatlan” esetében a visszaéléseket kétségtelenül megállapították. A vizsgálat eddigi adatai szerint *Peták* őrnagy büntésessége is nyilvánvaló. A vizsgálat a legnagyobb eréllyel tovább folyik. Min-

denesetre a megvesztegetés megállapítása közvetlen bizonyítékok és tanuk hiánya miatt csak lassan haladhat előre.

Dvorzak egyik felhajtóját egyébként ma letartóztatták. Az illető *Emil Weigner*, az Országos Bank egyik igazgatója. A katonai ügyészség ma *Petákot* szabadon engedte, de az eljárást folytatják ellene.

Prága, május 16. A minisztertanács tegnapi ülésén a keleti jóvátételi egyezményeket tárgyalták.

Benes külügyminiszter a képviselőház keddi ülésén expozét mond a párisi tárgyalásokról. A lapok szerint parlamenti körökben híre jár annak, hogy a tegnapi minisztertanácsan alkotmányjogi szakértőbizottság kiküldését határozták el annak megvizsgálására, hogy az egyezmények közül melyiknél válik szükségessé a törvényhozási ratifikáció kérése.

Triumph cipő elegáns, tartós és olcsó! Kapható minden jobb üzletben.

Legutóbb *Tordán* pró-ol nyolcvanezer lejt futtán ez nem sikerült, mert az üzemeltetők meg és este a megadott tárgyalták. Gyamus magatartására vonta a bode-Marpozan rendőrkö-akí ezután állandó tartotta őket.

ésaságát ma reggel és *Diosan* detektív-ami-ker az egyik ko-thez indultak. A ki-a keresztkérdések-itték, hogy évek óta-ukát és hogy több-és helyegzőket őriz-ébet-hidnál és hogy-lt becsapniók a ha-

társaság feje, eny-t hangoztatta, hogy-éleje volt és a hatá-san lengette meg ké-rt tagsági igazolvá-nyát, Valódi volt...

(d)

Katonák kóser érdekében

Számos városában kóser konyhák. Felzárkóztatják a kóser rabbi-jaihoz

május 16. (Az Új Kelet tudósítójától.) Az erdélyi vallásos gyülekezetek, szép eredményeket értek el a kóserizáció terén. A kóserizáció két évében is a megmaradt a vallásos élet, a „kaszuszt”.

A megmaradásra ugyanígy alkalmas adnak zsidó katonák nem vanyai kóserizációt, hanem minden aktív kóserizáció egyen számát. Ez pedig közle-pez lejj. Ha ezt az intézkedést adnak, két-éne oldani a lakta-dest.

Fél év óta működik a számos városában a kóserizáció előnye nemcsak a kóserizációban, hanem a mellékkörül-az a zsidó ifjú, aki végző, érzi, hogy utjából nem elveszett reggel, mielőtt meg-jannal imádkoznak szokásokat és vallás-son vonatkozásban is-tani. Tekintve, hogy helyőrségben szolgál ez a konyhát érde-kező zsidó körök az-ogy ezt a kérdést a-n utján megoldják, vanis nem lehet meg-nyújtani, de min-k katonakóser gyer-épénzzel támogatni, szeresztülvitale egyál-ne különös akadály-szülők gyermekeik-t, hogy az illetékes-alkozzonak ezzel az-ból, hogy egyetem-akónak karust ügyét-A mozzalom nagy-ozott és különösen a-és megukéva az ügyet-ak föl a rabbik fi-él előbb tegyenek lé-ny elintézésére, hisze-n-álgálatot teljesítő if-nyolcvan százaléka-ermeke.

ott árák!!! szolgálás!!!

Otési börtönre ítélték a csendőrgyilkos Nagypál Antalt

Hogyan gyilkolta meg Nagypál Antal Réthy Flóriánt

Szabadka, május 16. Most egy esztendővel ezelőtt, 1929. május 12-én délután a balatonföldvári csendőrök egyik járőre rendes körútját végezve, a balatonzamárii országúton találkozott két gyanús, rongyolódót ruházatu esavargóval, akik egy nagyobb esomagot cipeltek. A járőr vezetője, Réthy Flórián csendőrszínhelyettes igazolásra szólította fel a két embert. Ezek irásokat adtak át a színhelyettesnek, aki az igazoló irásokat zsebébe tette, majd átkutatta a két gyanús ember esomagját. Alkulesok, betörőszámok kerülték a két esomagtól, mire a csendőrszínhelyettes a két embert őrizetbe vette, majd társát, Péntek János csendőrt utasította, hogy menjen vissza Zamárdiba és puhatolja ki, nem történt-e ott betörés? Péntek János visszafordult. Réthy Flórián pedig a két őrizetbe vett emberrel elindult Balatonföldvár irányába — a halálba.

Egy óra múlva Péntek János csendőr Réthy Flóriánt összehúzott koponyával. Moltan találta az országút árkában. A megindult nyomozás során Réthy Flórián zsebében megtalálták azokat az irásokat, amelyeket Réthy az igazoltatás után az őrizetbe vett esavargóktól elvett és a vértel átítatott irásokból megállapították, hogy az egyik őrizetbe vett ember: Nagypál Antal, a soproni fegyintézetből szabadult fegyenc volt, aki 1884-ben Zentán született.

A Dunántúli egész csendőrsége napokon át hajszolta Nagypál Antalt, akik azonban érthetetlen módon sikerült kitérni a csendőrgyűrűből és Szeged mellett átszökött a határon Jugoszláviába. Itt már tudták a zamárdi csendőrgyilkosságról és arról is, hogy a zentai születésű vakmerő gyilkos Jugoszlávia felé menekült. A szabadkán megjelenő lapok budapesti riportjai révén az egész Vajdaság a szenzációs gyilkosságról beszélt és a jugoszláviai rendőrhatalások a riportokban közölt pontos személyleírás alapján utasították főnökeiket, hogy a bajtársuk gyilkosát a rendőrség nagyobb buzgalommal nyomozza meg. Magyar csendőrök gyűrűjéből kiszökött Nagypál Antalt az apró ölbombák hadserege kerítette be és juttatta az igazságszolgáltatás kezére.

Május 20-án a Péterréve felé vezető országúton Csalókai Ferenc péterrévei rendőrtiszt egy rongyos, züllött, gyanús botorkáló esavargót pillantott meg. A esavargó egyik kezével az arcát eltakarta. A rendőr egy fa mögé húzódva várta, amíg a gyanús ember közelebb jött, aztán előreszegezett revolverrel megállást parancsolt. Az idegen ijedten hátrátörött, levette kezét az arcáról és a rendőr felismerte az üldözött Nagypál Antalt, aki nyomban beismerte személyazonosságát. Mindkét keze vérről szennyezett rongyokkal volt átkötve, arcán szurt seb tátongott. A rendőr lövése kész revolverrel kísérte a kimerültségtől támlolygó Nagypál Antalt, akihez nyomban orvosi segítséget hívtak. A községi orvos a vizsgálat során megállapította, hogy Nagypál Antal jobbkezén szurás van, balkezének tenyerén hosszú, mély vágás, mellette egy másik vágás, amely esontig hatolt és három ujját is annyira átmetsette, hogy az ujjak csak keskeny bőrfoszlyáron lógtak. Az elfogott gyilkos arcán is nagy, szurástól erdő seb tátongott és a jobb karján is szurt seb volt. Az orvos bekötözte a már csaknem üszkösödő sebeket és Nagypál Antalt megvasalva vitték be a község fogdájaiba. Másnap kezdték el kihallgatását és Nagypál Antal nyomban beismerő vallomást tett. Elmondta, hogy amikor a zamárdi országúton a két csendőrnek átadták irataikat, az egyik csendőr elment, őket pedig a csendőrszínhelyettes — Réthy Flórián — Balatonföldvár felé kísérte. Pista nevű társával elől mentek, a csendőr utának. Utközben cigarettára gyújtott, ezért a csendőrszínhelyettes leszállt, majd puskatussal úgy hátravágta, hogy elesett. Elöntötte az indulat, vilámgyorsan felugrott és még mielőtt a csendőr védekezésre gondolhatott volna, rávetette magát és kicsavarta kezéből a fegyvert. A csendőr kardot rántott, Pista nevű cinkostársa elszaladt, kettőjük között pedig élethalálharc indult. Ő hátrálni igyekezett, hogy a fegyverrel előzhasson, de a csendőr kardjával feléje sújtott és átvágta a kezét. A következő szurás karján sebesítette meg, majd amikor a csendőr harmadszor is feléje sújtott: elkapta a pengét, göresösen megszorította, de a csendőr visszarántotta a kardot és az éles penge átmetsette tenyerét és három ujját. Amikor a csendőr a kardot visszarántotta, a lendülettel megtántorodott és ezt a pillanatyos helyzetet használva ki, felémelte a puskát és agyával fejbesújtotta a csendőrt, aki összeesett. A földön heverő embert még kétszer-háromszor fejbevette, aztán eldobva a puskát, a csendőr zsebéből kivette az okmányokat. Csak későn vette észre, hogy nem a saját iratait vette magához, hanem megszökött társáét, míg az ő irásai a meggyilkolt csendőr zsebében maradtak.

kor a csendőr a kardot visszarántotta, a lendülettel megtántorodott és ezt a pillanatyos helyzetet használva ki, felémelte a puskát és agyával fejbesújtotta a csendőrt, aki összeesett. A földön heverő embert még kétszer-háromszor fejbevette, aztán eldobva a puskát, a csendőr zsebéből kivette az okmányokat. Csak későn vette észre, hogy nem a saját iratait vette magához, hanem megszökött társáét, míg az ő irásai a meggyilkolt csendőr zsebében maradtak.

KÖZGAZDASÁG

Az állam nem épít, de a magánosokat sem engedi építeni

Az új építkezési törvényjavaslat kizárja a külföldi tőkét a magánépítkezéstől

A romániai gazdasági krízis egyik legsúlyosabb jelensége, hogy az építkezési vállalkozás teljesen hiányzik. A mai súlyos hitelviszonyok között csak kivételes helyzetben lévő emberek tudnának építkezni, de ezek jobb gyümölcsözőségi lehetőség mellett is el tudják helyezni a tőkéjüket és így inkább azok szeretnének építkezni, akik a magas lakbérék mellett megtalálnák a számításukat, ha a lakbérfizetés helyett építenek. Tehát a kisemberek szeretnének építkezni, természetesen nem egyedül, hanem amint külföldön is szokás, összeáll több ember és szövetkezeti alapon épít magának öröklakást.

Több kolozsvári és marosvásárhelyi építési vállalkozó kezdeményező lépéseket tett egy ilyen építkezési szövetkezet megalakítására. Az építkezéshez szükséges tőke megszerzésére érintkezést kerestek egy angol csoporttal, amely hajlandó is lett volna egy ilyen vállalkozás finanszírozását ellátni. Az építkezési vállalkozók két megbízottja kitutott Párisba és ott megállapodásra jutott az angol konzorciummal, hogy az építkezési akarók szövetkezetével párhuzamosan a finanszírozásra külön részvénytársaság alakul majd 100 ezer angol font alaptőkével.

Ugy látszott, hogy az építkezési kampány beálltakor Kolozsváron és Marosvásárhelyen komoly arányban megkezdődhet végre az építkezés.

Ekkor azonban kitért, hogy az új építkezési törvény, amely most van a parlament előtt, egyáltalán nem kedvez a külföldi tőkének.

A szövetkezeti törvény nem teszi lehetővé azt, hogy a szövetkezetek bármilyen külföldi érdekes csoport kötelékébe tartozzanak, másrészt pedig az építkezési törvényjavaslat az ugynevezett Autonóm Építkezési Pénztár felállításával az építkezési tevékenységet ennél a kommercializált és privilégizált szervnél akarja koncentrálni, illetve a magánkezdeményezésnek csak annyiban nyújt lehetőséget, amennyiben az építkezni akaró saját, vagy legalább is belföldi tőkével rendelkezik.

Szakkörökben a törvénytervezetnek ez a rendelkezése komoly aggodalmat kelt, mert ha a törvény a jelenlegi formában életbe lép, minden további törekvés előre kudarcra van ítélve, mely külföldi tőke bevonásával akar építkezni Romániában.

Hol van itt a komoly építkezési és államgazdasági politika?

Ujabb katasztrófális árzuhanások a gabonapiacra

A kitünő terméskilátások is kedvezőtlenül befolyásolják az árakat

A mult esztendőről nagy készlet maradt

Cluj-Kolozsvár, május 16. A mezőgazdaságra nehéz idők várnak. Nemcsak erdélyi és romániai, hanem világszerte a gabonapiacot és semmi kilátás sincs a javulásra. Míg egyfelől tavalyról még mindenütt igen nagy készletek vannak értékesíthetetlenül, az új termés minden cikkben kitünőnek ígérkezik, ugyanekkor pedig az egykori importálomok egyre újabb és újabb akadályokat gördítenek a más országokból származó gabonafélék bevitelének útjába.

Buzában
Kitünőnek a terméskilátások és emiatt már 380-400 lejért kínálnak újbuzát. O-buzát egyáltalán nem lehet elhelyezni, mert sem a malmok, sem a kereskedők nem vásárolnak, miután egyfelől aratásig megfelelő készletekkel rendelkeznek, másfelől arra számítanak, hogy az árak még jobban esni fognak.

A tengeri
Ára az uőbbi két hétben vagononként 4-5 ezer lejlett esett vissza. Emlékeztetes, hogy a romániai piacon dolgozó német gabonacégek által nemrég felidézett mesterségesen hosszú idején a regátban 340 ezer lejtt fizettek a tengeriért, ma pedig ab hátrállomás elvámolva 290-300 ezer lejtt lehet árut kapni. Némi javulásra csak abban az esetben lehet számítani, ha az új szesztorvény alapján a szeszgyárak ismét megkezdhetik majd a termelésüket. Ez azonban ma még nagyon bizonytalan.

Rozsban
Egyáltalán nincs elhelyezési lehetőség, Valamikor a hadsereg egyik legnagyobb fogyasztója volt a rozstermelésnek, míg másfelől Németország vette át tekintélyes tételeket. Ma már azonban a hadsereg takarékosági okokból beszüntette a rozsvásárlásokat, a németek pedig saját mezőgazdasági termelésük

védelmére horribilis vámmal teszik lehetővé a román rozs értékesítését. Magyarországon is válsággal küzd a rozstermelés és a magyar kormány a napokban rendeletet adott ki, amely szerint a magyarországi malmok kötelesek őrleményeiket 10 százaléki rozsszal keverni, hogy ezáltal legalább némileg emelkedjék a rozsfogyasztás. Román gabonakereskedelmi körökben akcióra gondolnak, hogy Romániában hasonló intézkedést léptessen életbe a kormány a rozstermelés érdekében.

Árpa
Még szűnt kereskedelmi cikk lenni, miután a sörgyárak teljesen beszüntették a vásárlást. — Névleges árak 280-290 lej körül mozognak mázsánként.

Takarmányfélék.
Sem a zab, sem az olajpogácsa nem plasszírozható. Az irányzat teljesen lanyha. Némi áresésre számítanak a loherében, mert az Amerikai Egyesült Államok rövidesen felemeli a lohere beviteli vámját teljes 100 százalékkal 17.7 dollárra 100 kilonként, ami ugyszólván lehetetlenné teszi az oda való exportálást. Az idei loheretermelés egyébként is igen jónak ígérkezik.

Madgearu pénzügyminiszter expozéja a szeszadó-törvényről

Bucuresti-Bukarest május 16. Madgearu tegnap a kamara szekciójában expozét mondott a szesztorvénytervezetről. Mindenekelőtt történelmi viszszaillantást vetett a háboru utáni szeszpolitikára. Ismertette azt a helyzetet, amely 1926 előtt volt, miután a Garoflied-féle szesztorvény életbe lépett. Elmondotta, hogy egyik napról a

másikra ennek a törvénynek az életbeléptetésekor a szeszfogyasztás a tízedere esőkkent le. Ez abnormális, ha a legnagyobb gazdasági krízist vesszük is alapul. Eppen ezért ez azt bizonyítja, hogy nem a tényleges fogyasztás szűnt meg, hanem csupán a hivatalos fogyasztás, hiszen mégis csak fogyott szesz, de az ugynevezett feketeszesz volt.

Szerinte a legideálisabb megoldás az volna, ha bevezetnék a szesz-monopóliumot. Ehhez azonban szükség volna 500 millió lejre és hathónapi időre. Nekünk pedig egyik sines meg — mondotta. Átmeneti megoldást kellett tehát találni, a mostani törvény pedig éppen ezt van hivatva betölteni. Elsősorban reorganizálják a szeszszindikátust, beléptetik a borszesztermelőket és egyesíteni akarják a gyárakat. A mezőgazdasági szeszgyárakra nézve a törvénytervezet meglehetősen vázlatos. Erre vonatkozólag a parlamentnek a legtaggabb teret engedi és kéri a képviselőket, hogy terjesszék be pozícióikat. Hogyan lehetne megszüntetni a feketeszest? Egyszerűen, hogy ha leszállítanák a jelenlegi 110 lejes illetéket 55 lejre, akkor a feketeszesz eltűnnék. De ez azt jelentené, hogy a kormány az országot alkoholizálja, ennek az ódiúmat pedig a kormány semmiesetre sem veszi magára. Inkább lemondanak arról, hogy az akciónak teljes sikere legyen és mindössze kilencszáz vagon szeszt akarnek eladni a pénzügyminisztérium útján.

Azután kritizálta Madgearu a pénzügyminisztérium illetékes szeszosztályát, amely nem teljesíti megfelelően kötelezettségét, emiatt a feketeszesz szabadon garázdálkodhatnak. Rámutat arra továbbá, hogy az italmérsi engedélyek kérdése is kényes probléma, amelyben minden propositiót szivesen vesz. Elmonja, hogy Moldovan egészségügyi miniszter azt a javaslatot tette, hogy a községekben szavazással döntsek el, hogy melyik koresmát kívánják bezárni és melyiket fentartani. Szerinte ez a megoldás nem volna jó, mindazonáltal a törvénytervezetben meg kell találni a módját, hogy a koresmák számát esőkkentsék. Ezután rátér a kisüstök kérdésre. Ismerteti a javaslatnak erre vonatkozó részét, amely szerint a kisüstöket ellenőrző szerkezettel kell ellátni, amely nélkül nem működhetnek. Azonkívül illetéket ró a kisüstökre is, amely illeték a község lesz s a községi tanács ellenőrzése alá tartozik.

Végül elhatározták, hogy szombaton délután veszik részletes tárgyalás alá az egyes kérdéseket. Madgearu bejelentette, hogy a kormány a szesztorvényből kabinetkérdést csinál, ezzel marad, vagy ezzel bukik.

Uj iparhatósági megbízottak Kolozsváron. A kolozsvári ipartestület az elsőfoku Iparhatóságok mellé a legutóbbi ülésen a következő iparhatósági megbízottakat választotta meg: Dr. Adrian Jacob, Rusu Puiu, Pascu Streulea és Anton Pop. Mint kereskedelmi megbízottak, Buna Alexandru, Markó Vilmos, Sofron Chite, Alexandru Sighiartean, Schwartz Márton, Simon Jenő, Kun Jenő, Biris Lukács, Horváth Pál, Macavei Gizella, Hegedüs Gyula, Subotici Eugen, Sinaí Alexandru, Kiss Kálmán, Kovács Mihály, Rosenfeld Mihály, Bartha Károly, Costea Gavril, Keppel István, Klein Sámuel, Parkos András, Taflan Viktor, Tanciu George, Tólkés János, Cristorian János, Deretei Gyula, Butyka András, Medgyesy József, Onorlay István, Luca Teodor, Szabó Gyula, Suta György, Petacs Joan, Szabó József, Bordán Jenő és Orbán János ipari delegátusokat.

Harmincmillió lejt szavazott meg a kormány a kisajátított földek kényszerbérletének kifizetésére. A földművelésügyi minisztert a kormány fölhatalmazta, hogy harmincmillió lej rendkívüli hitelt vegyen fel a kisajátított földek után járó kényszerbérleti járandóságok kifizetésére. Ez a felhatalmazás főképp az erdélyieket érinti, mert Erdélyben már évek óta nem fizették ki a kisajátított földek után járó kényszerbérleteket.

Anton Rosenzweig Cluj
ספרים אינד טליתים נראדהאנדלונג
Héber könyvek
gyapju és selyemtalleszek
nagykereskedése. — Gyári árak!

híressen az Uj Keletben

torul

kal előzönlötték a csendőrök a rikédtek és a kezeiket. Ezekről az több interpelláció rában, amelyekről nkban számolunk

llás. Lübeckből jeseemőththonban suttörtént. A Calmetl heoltott esesehalt, 23 súlyos behogy a szérumban s történeteti, amit előidézte.

lső csapata vasár, amiért is a futéri az első csapat os megbeszélés véor a City kavéház ni sziveskedjenek.

ány ratifikálta a osági egyezményt. A török parlament nemzetközi döntő ezenkívül az ipari nemzetközi egyezn véglegesen elfoedjébi kormánytalasokat.

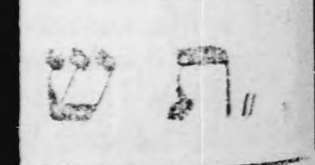
gnáné négy mérvü teljesen munkesszívü embereket, l tegek lehetővé, vszerint megcsinált Galamb-utca 17.

én, különösen ha a fokozza, a termék" keserűvíz fájdaest, kielégítő emésztat hoz létre. Hires robb elismerés hang- Ferenc József vizus korban is hozsmazható, anélkül, énye változnék. A víz kapható gyógyériákban és fűszer

ária ismét zte magát eghalt

orska Mária, az is-ujabb rejtélyes ügy A művésznő köznevelés morfinisállott szanatóriumi p is szanatóriumból ahol azonban aligert ma újból vissza Ma ugyanis a hálószemélyzete eszmé-álta. Az orvosi vizs- hogy 10 darab vedett be és a tettét lkossági szándékból rfiúmszenvedélyéről i és normális pillatlanul látta, hogy ar a halálba sodorlyos és a morfiuntól ált szervezete alighagyadag veronál hab jelentés szerint ban meghalt.

restetik sürgősen egvételekre. Cim a adóban

Hirek a zsidó világból

Nectarie metropolita a zsidó-arab problémáról. Csernovitzból jelentik: Nectarie csernovitz metropolita száz román élőkkel élén husvétkor zarándokutat tett Palesztinába. Visszaérkezése alkalmából a „Csernovitzer Morgenblatt” szerkesztője előtt benyomá-sairól a következőket mondotta:

— Palesztinában lendületes kultur-munka folyik, láttam teljesen terméket-len földeket nehéz munkával produk-tívá tenni. Öröm nézni például a ba-nánkerteket. A zsidó kolonisták meg-mutatták, hogyan lehet köves földet termékeny mezővé és kertté átalakítani. Ami az arabok és zsidók közötti ellen-téteket illeti, az embernek az a benyo-mása, hogy a dolgozó nép távol áll ezek-től a surlódásoktól. A zsidó és arab mun-kás békésen dolgozik egymás mellett. Átutaztunk egy zsidó kolónián, amelyet arabok támadtak meg. Felégették háza-kat és szilánkokra zuzott ablakokat le-hetett látni. Ma azonban már gondosko-dás történik az emberi élet és vagyon-biztonságról. Utazásaim közben posta-autókat láttunk, amik gépfegyverek-kel voltak felszerelve. Tel-Aviv városa kitünő benyomást tesz reánk.

Meghalt rabbi Chaim Jehuda Gins-burg. Varsóból jelentik: A napokban hetvennégy éves korában meghalt Sied-liceben rabbi Chaim Ginsburg. A rabbi egyike volt a régi generáció legjobb tal-mudóságainak, aki nagy tekintélynek örvendett az ország határain túl is.

A munkácsi rabbi Palesztinába érke-zett. Palesztinából jelentik: A munká-csi rabbi Shapira az elmúlt héten hat rabbi társaságban Jeruzsálembé érke-zett, ahol néhány hétig fog tartózkodni. A vasútállomáson rabbi és chassidok százaai fogadták a munkácsi rabbit és kíséreit. Shapira — mint azt már je-leztük, ki fog menni a kolóniákra is, hogy meggyőződjön a zsidó újjáépítő munka zsidó szelleméről.

Öt arab rendőrt elbocsátottak a szol-gálatból. Jeruzsálemből jelentik: A je-ruzsálemi rendőrség öt arab legényét elbocsátották a rendőrség kötelékéből. Az elbocsátás oka, hir szerint, annak a vizsgálatnak eredménye, amelyet egyes rendőrök ellen folytattak le az augusz-tusi zavargások ügyében. Az elbocsá-tott rendőrök pártoskodó magatartást tanúsítottak.

A ljubaviesi rebbe a zsidó egységért. Newyorkból jelentik: A hírneves lju-baviesi rebbe: J. I. Schneerson, aki kényszerült elhagyni Szovjetországot, az Egyesült Államokban körutra indult. Detroitban a zsidók ezrei fogad-ták a híres rebbet, aki a Zsidó Távirati Iroda tudósítója előtt nyilatkozott ut-járól:

— Fájdalommal tapasztaltam, hogy az amerikai zsidók között a tudatlanság zsidó ügyekben olyan kirívó, amilyent sehol nem tapasztaltam. A zsidó, mint ember, Amerikában elparlagiasodik. Ki-jelentem, hogy az imádság és egyálta-lában az istentisztelet külső formái nem olyan fontosak, mint a zsidó tudás és főleg a zsidó egység. Egység alatt pe-dig értem, hogy úgy az ortodoxok, mint a nem-ortodoxok, ragaszkodjanak a zsidó hagyományokhoz. Nem félek az asszimilációtól. Az asszimiláció alapjában véve nem egyéb számadatnál, ennyi és ennyi zsidó elhagyta ősei útját. A számak azonban csak a háboruban és a fizikában fontosak, de nem a szellemi világban. Ha ezer közül csak százan ma-radnak hűséggel az igazi zsidósághoz, akkor ez a száz győzni fog, mert a szel-lemiekben magasabb hatalom rejlik. Én meg vagyok győződve, hogy egy napon az amerikai zsidó fiatalok lázadni fog a zsidó tudatlanság ellen és az öre-gyek felé fogja kiáltani: elég volt! Most már mi fogjuk a zsidóság érdekeit képviseelni és pedig a régi szellemében. A zsidó vezetők forduljanak a zsidó fia-talság felé, hogy az a nap minél előbb eljöhessen. De nagy szerepet tulajdoni-tok a zsidó sajtónak is e probléma meg-oldásában.

A ljubaviesi rebbe propaganda-utjá-nak eredményeképpen Chicagóban me-galakult egy bizottság, abból a célból, hogy a rebbet rábíriák arra, hogy Ame-rikában maradjon és szervezze meg azt a jesivát, amelynek fiatalok hívatva lesz a zsidó szellemet felélnéni Ame-rikában.

BENAMY: „KAJUT”. (Teljes kiadás) Ara 60 lej. Kapható az Új Kelet könyv-osztályában.

Miért használjon minden beteg és egészséges **RADIUMOT?**
Mert természetes háziszser, gyógyhatása páratlan és napi munkájában nem zavarja.

A VALÓDI ST. JOACHIMSTHALI **Rádiumpárnácskát „Rádiumchema“-t** világhírű orvostanárook és klinikák ajánlják, így:

Wieni Klinika Belgyógy. oszt. Wiener Klinik Bőrgyógy. oszt. Wien
Allg. Krankenhaus Rádiumentzete. Berlini Charité Belgyógy. klin. Berlini Sebészeti Klinika. Egyetemi Klinik Bonn ajRh. Dr. Weszelszky, a Bpesti Rádiumentz. igazg. főorvosa. Dr. Wellisch, a Bpesti Szt. István kórház orvosa. Dr. Lazarevics egyet. tan. Bpest. Ráskai egy. tan. Bpest. Dr. Kucera egy. tan. Prága. Dr. Tománek egy. tan. Prága. Dr. Prichan egy. tan. St. Joachimsthal. Dr. Markl egy. tan. St. Joachimsthal Dr. Botheegy. tan. Brlin: Dr. Weinberger, dr. Hochsinger, dr. Fernau, dr. Hussa, dr. Hanke, dr. Mandl, dr. Bauer, dr. Stejskal és dr. Schüller egyetemi tanárok Wien.

Gyógyhatását az orvosi tudomány a következő betegségek esetében állapította meg és leg-jobb eredménnyel próbálta ki:

Rheuma	Máj	Gyomor	Furuvkulusok	Cukorbetegség
Kőszvény	Neuralgia	Ülleti gyulladások	Gyulladásos folyamatok	Tüdőbetegség
Ischias	Neurasthenia	Gennyes folyamatok	Érelmeszesedés	Astma
Vese	Migrén	Fertőző betegségek	Korai öregedés	Bénulás
Epe	Mindenemű fej-tájások	Bőrbetegségek	Vérzékenység	Sápkór
Lép		Sömör	Női bajok	Hasi vízkór

A valódi St. Joachimsthal „Rádiumchema“-t beszerezheti, ugyancsak részletes felvilágosítást nyerhet: Körzeteképviseletek: CLUJ: SZELE & KONKOLY, Strada Rațiu 3. — Bistrița: Baburbiul de jos 30. — Deva: Str. Reg. Maria 16. — Dej: Str. Coganiceanu 44. — Bucu-resti: Str. Brezoianu 4. — Oradea: Str. Aurel Vlaicu 53/a. — Satu-Mare: Str. Florescu 18. Sighisoara: Piata Unirii 26. — Sighetul-Marmatiei: Str. Dr. Ioan Mihailu 13. — Timisoara: Str. Invatatorilor, György-villa.

Romániai vezérképviselet: REVÉSZ IGNÁC ARAD, Strada Consistorului 81.

Színház—Művészet

A bécsi és berlíni kis- és közepmozik a hangos film ellen

Berlin, május 15. Az osztrák és német kis- és közepmozisok között már régebben komoly mozgalom indult meg a hangos film ellen, amely e körök szerint nem felelt meg a várakozásoknak és egyelőre csak rontotta a mozika látogatottságát. A bécsi mozgósítványok szövetsége egyik legutóbbi ülésén határozatot fogadott el, amely sok tekintetben éles bírálat az új találmánnyal szemben. Nathan Weiler, a kis- és közepmozgók szövetségének elnöke a következőkben indokolta egy újságíró előtt a mozisok álláspontját:

Igaz ugyan, hogy a hangos film az utolsó nyolc hónapban váratlanul sokat fejlődött. Állandóan javítanak a különböző eljárásokon és nyilvánvaló, hogy nem vagyunk messze attól az időtől, amikor a hang és a kép teljes harmóniáját fogjuk élvezni a vetítésvásznonról. Mégis, a publikum részéről egyre olyan kifogások jutnak hozzánk, amelyek miatt állást kellett foglalnunk a hangos film ellen. A legtöbb kifogás az, hogy a hangos film a közönséget nagyon fárasztja. Aki moziba megy, azért váltja meg jegyét, hogy napi fáradalmait kipihenje. A néma film nem téríti el a nézők figyelmét és a mozilátogatóknak csak a látéképességeit veszi igénybe, a hangos filmmel azonban már ügyelni kell arra, hogy az ember hallja a szavakat is. Minthogy azonban a szavak most még tökéletlenül jutnak el az emberek füléhez, a fület is nagyon igénybe kell venni. A publikum nagyrésze ez okból a néma film mellett foglalt állást és ez az állásfoglalás olyan, amit nekünk is respektálnunk kell.

Másik ok arra, amiért a kis- és közepmozisok a hangos film ellen vannak, ezeknek az újszerű filmeknek horribilis magas költsége. Üzemeinkben ugyanis állandóan javításokat kell a vetítő gépeknél alkalmazni. Ha egy igen drága apparátust szerzünk be, nem tudhatjuk, vajon holnap nem kell-e kicse-relni egy még drágább készülékre.

A hangos film kétségtelenül válságot idézett elő és bizony nem tudjuk, hol fog ez a válság végződni. Azonban már a közeljövő fogja megmutatni, hogy milyen rendszer fog megállapodni. Véleményem szerint úgy fognak alakulni a dolgok, hogy néhány mozi csakis hangos filmet fog vetíteni, mások, és pedig a mozis nagyrésze, kizárólag néma filmet fog játszani.

A Magyar Színház irodájának közleményei:

SZAHARA UTOLJÁRA.

Már csak ma és holnap (vasárnap lát-ható a „Szahara”. A sivatag hősei) a Magyar Színházban. A hatalmas film-újdonosság valószággal magával ragadta Kolozsvar közönségét. Jack Holt bravurjai elkábitanak mindenkit. A „Sza-hara” már csak ma és holnap (vasár-nap) látható a Magyar Színházban. Elő-adások: 3, 5, 7 és 9 órákor.

MA 11 ORAKOR EJJELI ELŐADÁS: PANDORA SZELENCÉJE.

Wedekind híres darabjának a „Lulu”-nak filmváltozatát vetítik ma a Magyar Színházban. A film tökéletes művészet-tel van megalkotva s az egész világot diadalmasan járta be. A téma azonban annyira merész és kényes, hogy a Ma-gyar Színház nem akarja a mozi-elő-adások rendezésében bemutatni s így a bemutatás éjjeli előadás keretében lesz. A „Pandora szelencéje” egyetlen kolozsvári előadása ma éjjel pont 11 órákor kezdődik s a pénztár kizárólag csak felnőtteknek szolgált ki jegyeket. Helyárak 30, 20 és 10 lej.

HOLNAP DELELŐTT 11 ORAKOR: A DANTE „POKOL”-JA.

Nagyszabásu matiné 10, 15 és 20 lejes helyárakkal. A világirodalom legesodásabb reme-ke, Dante híres költeménye, a „Pokol” kerül vetítésre holnap délelőtt 11 óra-kor. Helyárak 10, 15 és 20 lej.

KOMÉDIÁS HAJÓ — A HANGOS FILMCSDA.

Akik szeretik a filmet, azoknak piros-betűs ünnepnapjuk lesz hétfőn. A „Ko-médiáshajó”-t, ezt a 15 felvonásos, min-den képelettel tulszámítató hangos film-remeket fogják bemutatni. Nem lehet összehasonlítást tenni azokkal a han-gos filmekkel, melyeket eddig láttott a közönség, mert a Komédiáshajó min-dent ver. Laura La Planta és Schild-kraut József játszóak a főszerepeket. Külön hangsúlyozzuk, hogy a „Komé-diáshajó” nem beszélő, hanem tökéletes, száz százalékos éneklő, zenélő hangos film. A „Komédiáshajó”-t mindenki két-szer fogja megnézni. A Komédiáshajó-val kapcsolatban még egy olyan megle-petést készít elő a Magyar Színház, a mi valóságos forradalmat fog kelteni a mozilátogatók között. Ezt a meglepe-tést holnap fogjuk nyilvánosságra hozni.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Szombaton: 3, 5, 7 és 9 órákor: Sahara! A sivatag névtelen hősei. Helyárak: 30, 20 és 10 lej.

CORSO FILMSZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombat 5, 7, 9 órákor: A monteenisi tragédia. (Napoleon futárja). Macis-te hatalmas alkotásu néma filmje. Előjáték: Titta Ruffo Figarója és a Volga énekesek.

Vasárnap d. e. 11 órákor: Matiné! Clara Bow legnagyobb vigjátéka: A macska. Teljes zenekarral. Olcsó helyárakkal.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órákor: A monteenisi tragédia. (Napoleon futárja). Macis-te nagyszerű néma filmje. Előjáték: A Volga énekesek és Titta Ruffo Figarója.

Hétfő 5, 7, 9 órákor: Premier! A mámor. Strindberg világhírű drámája (A kígyószemű asszony). Főszerepben: Lars Hanson és Gina Manés.

SELECT-MOZGO:

Szombat: Régi dal, Richard Tauber világhírű német tenorista nagyszerűen sikerült hangos éneklő és beszélő filmje, melynek többi szerepeit Werner Fuetterer és Maria Solveg alakítja.

Vasárnap: Régi dal, megható dráma, Richard Tauber egyetlen beszélő és

éneklő filmje. A többi szerepeket Werner Fuetterer és Maria Solveg. **URANIA MOZGO:** Szombat: Az aranytánc, dráma az aranykeresők életéből, főszerepben Dolores Del Rio. Vasárnap: Az aranytánc, Dolores De Rio nagyszerű drámája.

Rádió műsor

Idő: Középeurópai Szombat, május 17.

Bukarest. 16: Könnyű zene. 17: Fel-olvasás. 17.15: Beszélő újság. 18: Rádió Egyetem. 19: Gramofon. 20: Színház-előadás. 21: Zenekar. 21.40: Hírek.

Budapest. 9.15: Gramofonhangverseny. Suppé: Könnyű lovasság, nyitány. Schubert: A vándor. Drigo: Arlequin milliő, szerenád. Gounod: Romeo és Julia. Cayatina. Strauss: Falusi Feeskő. Puccini: Tosca, ária. Bach: C-dúr Toc-cata. Verdi: Othello, kórus. Grieg: Peer Gynt, arab jelenet. Verdi: Rigoletto kvartett. Rubinstein: Románc. Verdi: Aida, ária. W. Parry: Petticoat lane. Wallace: Maritana. Mascagni Paraszt-becsület, ária. Schubert: Az utmutató. Grieg: Peer Gynt. Ingrid panasz. Peter: Vig kovácsok. A trombitás és a citrom. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. Rachmaninoff. G-moll preludis. Brahms: Saphoi óda. Strauss: Reggel. Verdi—Liszt: Rigolet-to. Saint-Saens: Sámson és Delila, nagy-ária. Prokofies: C-dúr preludé. Hubay: Oh, miért oly későn. Lavotta: Honnan jő a fény. Friedmann: Két bécsi tánc. Kacsóh: Késő ősz van. Lavotta. Vale-hogy. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2.30: Hírek. 3.30: Elő-adás. 5: Kisfaludy-Társaság délutáni. 6: Weygand Tibor énekszámai. 6.30: Mű-űzen a rádió. 7.30: Tárógat-est. 9.15: Vigjáték. Utána cigányzene.

Bécs. 20: Dalegylet hangversenye. 21: Két egyfelvonásos operett.

Berlin. 19.40: Rádiózenekar. Mendell-sohn, Bruch, Cherubini, Sinigaglia, Mo-rey, Csajkovszkij művei.

Breslau. 20: Sziléziai művészet.

Frankfurt. 19.30: Hangverseny. Biz-zet, Puccini, Maurice, Massenet, Verdi, Saint-Saens művei.

Száraz anyagból készült butorainkat a nagy készletre való tekintettel melyen leszállított árban áruljuk.

FISCHER ALBERT
butoráruháza Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 61.
Fióklakat: Str. Regina Maria 10.

A leghíresebb szokorvosok által elismert mint legbiztosabb és legelőnyösebb orvosság. Orvoktól utánaotkolt!

Apróhirdetések

UTAZÓK! Berkovicsné ארת ברכוביץ
vendéglője megnyitotta
Oradea, str. Nicolai Iorga 19.
Zöldfa-utca.
Méréselt árak. Kifünő házikonyha.

ADÓJÁT és minden tartozását kifizetjük, ha 100 leiert Kórház sorsjegyet vásárol és május 20-án megnyeri az 1 millió főnyere-ményt „Sorsjegyiroda” Piata Unirii 20.

SZERÉNY IGÉNYŰ fiatal segéd bőr és fű-szerben jártas, állást keres szombat meg-tartásával. Cim: Pollák Adolf Ludus.

HÁZVEZETŐNŐI vagy vendéglőben, für-dőhelyen kóser kony-ha, vegetarianus étte-rem vezetésére is azon-nali elhelyezkedést ke-resek. Goldmanné Ma-lom-u. 2.

MAKULATURA p-pir 5 kg.-ként is eladó az Új Kelet kiadóban

XIII évfolyam 1930. V. 5690

As Új Kelet...
Közvetítő...
Közvetítő...

Még J

Iorga professzor lottunk dodonai lentéseket a zsidó tudtuk teljes biz-rátaink vagy ell-juk. Mig egyré-elsődi parasztkiu-és ezzel mintegy-szolgáltatta az a-dának, másrészt energiusan állás-gások é. egyetem-szenvedélyes szav-akat, akik a r-hivatását ilyen k-a sárba tiporják. most újabb bizo-annak, hogy a z-rapszodikusán ité-sa tele van belső

Iorga az elmul-földön járt. Töb-egyetemen is tart-zeti eszme határa-kalatt felhasznál-Iroda munkatárs-ebbe a professzor-vizonyok felől. kijelentette, hogy-ban a legteljesebb-egyházi törvény-kották meg és is-ideális ünnendeke-pedig az antiszem-illeti, — mondotta-mint a megszokot-tek, ami abban lel-a zsidó diákok so-szonyok között fo-nyaiakat, mint a r-őné gazdasági ny-a román diákok é-tudjuk, számított-szor, hogy nyila-Romániába is s h-vasni az érdekelt-számított volna en-nak ezt a részét-legalább is óvat-volna meg. Mert-ismernie kell, má-nyeket. Tudnia ké-román és zsidó di-helyzet tekinteté-b-képet mutatja. Tu-szereneseis kivétel-diákok óriási töb-morral küzd és es-külözesek közepett-folytatni, míg a-kivétel nélkül az-nulnak, az állam-oththonokban és-étkeznek, legnagyobb-nyesen.

Ismeretes az a s-dás: „Románul na-ca funkcionar si r-A román mint álla-tik, mint hivataln-dijas hal meg. E-tulozza el nagyo-hisszük, hogy vol-Európának, ahol-tultengene a tanu-mogatása, mint ná-diákság legnagyobb-ennantól kezdve a-költségen nevelke-ugyszólván mind-ostályrészül mind-igy csak természé-következnie annak-lésnek, amelyet ol-dalmi tünetnek mi-a régenspatriarcha-zsidó diákság mi-kedvezményekből-észen a maga fölé-erejére van utal-folytatásánál. Ha-niában diáknyomo-sebbségi, főleg zsid-tenylegesen nyom